

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.20.571/2010/8.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Gáspár Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Hegedűs István pártfogó ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt a Pest Megyei Bíróságnál 11.P.28.343/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.489/2009/6. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az alperes pártfogó ügyvédjének díját teljes egészében a felperes köteles viselni.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 480 000 (négy száznyolcvanezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

J. É. és az alperes 2000. év elejétől 2002. év végéig élettársi kapcsolatban álltak. J. É. a felperes házastársának könyvelési munkát végzett, ennek során szorosabb baráti kapcsolata alakult ki a felperessel. J. É. házasságából született kk. gyermeke tulajdonában állt egy budapesti ingatlan, amelyet 2001. július 21. napján csere és adásvételi szerződés útján értékesítettek és ezen ingatlan helyébe a s.-i ingatlan lépett. Ebből a csereingatlan tulajdonosát 6/10 illetve meg 10 000 000 forint értékben, míg a további 1/10 illetőséget J. É. másik kiskorú gyermeke, 3/10-et pedig az alperes szerzett meg. A 4/10-ed illetőség összes vételára

7 000 000 forint volt, amely megfizetésre került. Az alperes 3/10 illetőségének vételára 5 100 000 forint volt, amelyet az alperes és J. É. között 2001. július 11-én létrejött opciós szerződés értelmében az alperes fizetett ki. Az ügylet gyámhatósági jóváhagyásáról rendelkező hatósági határozat indokolása szerint az alperes úgy nyilatkozott, hogy addig tart igényt a megszerzett tulajdoni hányadára, amíg a vételhez szükséges pénzüsszeget J. É. mint törvényes képviselő az ő részére vissza nem tudja fizetni.

A felperes 2001. júniusában és júliusában több részletben összesen 8 000 000 forint kölcsönt adott J. É. részére, a pénzáradást írásban nem rögzítették. A kölcsön után banki kamatot igényelt a felperes. Az esedékes kamatokat két alkalommal J. É. fizette ki, amelyről írásbeli elismervények is készültek. Ezt követően kamatfizetésre nem került sor. A felperes kérésére dr. K. L. ügyvéd készített írásbeli kölcsönszerződés tervezetet, amelyben kölcsönvevőként egyedül J. É. szerepelt, de ezt az okiratot egyik fél sem írta alá.

A kölcsön visszafizetésére nem került sor. J. É. írásbeli tartozáselismerő nyilatkozatot tett arra nézve, hogy ő maga és az alperes 8 000 000 forint kölcsönt vett fel a s.-i ház vásárlásához a felperestől. J. É. a 11.P.20 349/2005/4. számú jogerős végzéssel jóváhagyott egyezségben kötelezettséget vállalt arra, hogy kilencven napon belül megfizeti a 8 000 000 forint tőkét és ennek késedelmi kamatait a felperes részére.

A per a jelen per alperesével szemben folytatódott, melynek során a felperes keresetében az alperes kötelezését kérte 8 000 000 forint kölcsön visszafizetésére azzal, hogy a kötelezettsége J. É.-vel egyetemleges. Érvényesítette a kölcsön 2001. december 31. napjától a kifizetésig járó törvényes kamatait is. Előadta, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatból is megállapíthatóan a kölcsönt J. É. mellett az alperes is felvette, ebben az időszakban J. É.-vel élettársak voltak, így a kölcsön visszafizetéséért az alperes is felelősséggel tartozik.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes az ő részére nem adott kölcsönt, annak felvevője egyedül J. É. volt. A s.-i ingatlan megvételéhez kölcsönre nem volt szüksége. Azt részben a csereingatlannal fizették ki, illetve a 3/10 tulajdoni illetőségének vételárát 5 100 000 forint összegben maga fizette meg. J. É. a felvett kölcsönből a korábbi élettársával való elszámolást kívánta rendezni.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 8 000 000 forintot és annak

kamatait, valamint a perköltséget azzal, hogy az alperes kötelezettsége egyetemleges J. É.-nek a jóváhagyott egyezségben foglalt kötelezettségével. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem volt vitás, hogy a felperes kölcsönadott a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint 8 000 000 forintot. Azt kellett vizsgálni, hogy a szóbeli kölcsönszerződésnek az alperes is adósa-e. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes és J. É. ebben az időszakban élettársak voltak, az alperes sem vitatta a gazdasági együttműködés tényét. A szándékuk komolyságára mutat az is, hogy ingatlancserével vegyes adásvételi szerződést kötöttek és ebben az ingatlanban a későbbiekben együtt is éltek. A Ptk. 578/G. § (1) bekezdése értelmében az élettársak a szerzésben való közreműködésük arányában szereznek közös tulajdont, tehát a közös gazdálkodás eredményeképpen szerzett vagyon közös tulajdonná válik. A közös gazdálkodással szerzett tartozásra is vonatkozik ez a rendelkezés, tehát a közös tartozás tekintetében a felelősség a szerzésben való közreműködés arányában terheli az élettársakat. Ez a közreműködési arány kétség esetén egyenlő mértékű.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperessel szembeni tartozás közös tartozásnak minősül, amelynek megfizetésére a Ptk. 337. § (1) bekezdése szerint az alperes és J. É. egyetemlegesen köteles. Nincs jelentősége annak, hogy a kölcsönt melyik élettárs érdekkörében használták fel. Erre tekintettel nem tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy az alperes szerint nem a s.-i ingatlan megvételére fordították ezt az összeget, hiszen annak 3/10 hányada ellenértékét az alperes a különvagyonából fizetett 5 100 000 forinttal teljesítette. A bíróság álláspontja szerint annak, hogy az alperes különvagyonának felhasználását a gyámhatósági eljárásban J. É. elismerte, csak az alperes és J. É. közötti elszámolásban van jelentősége. A bíróság utalt arra, hogy a hiányzó 1 900 000 forintot még valamilyen forrásból fedeznie kellett a feleknek az ingatlan megvételekor.

Az alperes által benyújtott fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a felperes keresetét elutasította és a felperest kötelezte a peres eljárással felmerült költségek viselésére.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a lefolytatott bizonyítás nem igazolta, hogy a felperes és az alperes között a Ptk. 523. § (1) bekezdésében foglalt kölcsönszerződés létrejött. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében ezt a tényt a felperesnek kellett volna bizonyítania. A másodfokú bíróság szerint a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a kölcsönszerződést az alperessel is megkötötte. Írásbeli kölcsönszerződés nem jött létre, de a tervezetben is csak a felperes és J. É. szerepelt szerződő félként, az alperesről említés nem történt. Az okiratot szerkesztő ügyvéd tanúvallomása

értelmében ezt a tervezetet a felperes előadása alapján készítette el, ekkor a felperes az alperest, mint kölcsönvevőt nem nevezte meg. A bizonyítás egyéb adatai is amellett szólnak, hogy az alperes nem volt a kölcsönszerződés alanya.

Az alperes a 2001. július 11-én kelt opciós szerződés értelmében a 3/10 tulajdoni illetőségét 5 100 000 forint vételárért maga vásárolta meg, erre biztosított opciós jogot J. É. részére. A gyámhatósági határozat rögzítette, hogy a törvényes képviselő anyagi forrással nem rendelkezett, ezért az alperes szolgáltatta a pénzösszeget az ingatlan megszerzéséhez. Ezzel kapcsolatban az alperes úgy nyilatkozott, hogy a vételhez szükséges pénzösszeg visszafizetése esetében az ingatlan 3/10 tulajdoni hányadára nem tart már igényt. A fentiek ellenére J. É. mind a tartozáselismerő okiratban, mind pedig a személyes előadása során azt állította, hogy az alperes is részese volt a kölcsönszerződésnek.

A másodfokú bíróság a peradatokat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és az alperes között a szóbeli kölcsönszerződés nem jött létre, így az alperes ennek hiányában a kölcsön visszafizetésére nem köteles. Önmagában az a körülmény, hogy az alperes tudott a kölcsön felvételéről, vagy esetleg jelen volt a pénz átadásánál, nem támasztja azt alá, hogy ő maga is kötelezettséget vállalt volna a kölcsön visszafizetésére. Az élettársi kapcsolat fennállása nem ad alapot arra, hogy a perbeli kölcsön visszafizetésére a bíróság az alperest is kötelezze. A bírói gyakorlat szerint az egyik élettárs által felvett kölcsön összegével harmadik személlyel szemben a tartozásért a másik élettárs nem felel, a közös tartozás egymás közötti viszonyukban számolható el.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértően felülmérlegelte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, gyakorlatilag egy másik tényállást állapított meg és abból vonta le jogsértő jogi következtetéseit. Egy aláíratlan szerződéstervezetre alapította azt, hogy az alperes nem volt részese a kölcsönügyletnek. A másodfokú bíróság mérlegelése iratellenes, logikai okfejtése téves és okszerűtlen. Ezzel szemben a peradatokból megállapítható, hogy az alperes és J. É. mintegy három évig élettársi közösségben éltek, ennek során több ügylet is létrejött közöttük, többek között a s.-i ingatlan adásvétele. Bár ma már nem hatályos állásfoglalások, a bírói gyakorlat ma is követi a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 94. számú és 369. számú kollégiumi állásfoglalását, amely alapján az állapítható meg, hogy az élettársak közös tulajdonába kerül a vagyon akkor is, ha csak egyikük jelentkezik vevőként, vagy

tulajdonosként. A belső akarategységüknel fogva együttes szerzőknek minősülnek, ugyanez vonatkozik az együttélésből származó tartozásokra is. Ha az élettársak hallgatólagos akarat-megegyezéssel közös tartozást halmoztak fel, azért mindketten helytállni kötelesek. A jelen ügyben a felvett kölcsönért a szóbeli szerződés alapján mindketten egyetemlegesen felelnek. Az alperes tudott a kölcsönről és annak következményeit az élettársak egymás között rendezték is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Előadta, hogy a pénz átadásánál nem volt jelen és kétségesnek tartja, hogy a pénz átadása ténylegesen megtörtént-e. Az bizonyos, hogy az alperes a pénzüsszezből a maga részéről semmit sem használt fel, az ingatlanvásárláshoz a készpénzt a saját forrásaiból biztosította.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmét a Ptk. 578/G. §-ának megsértésére alapította. Álláspontja szerint az élettársak az életközösség fennállása alatt a szerzésben való közreműködésük arányában felelnek az egyik élettárs által keletkeztetett tartozásért is, ahogy a szerzésben való közreműködésük arányában közös tulajdon keletkezik akkor is, ha csak az egyik élettárs szerez formálisan tulajdonjogot.

A Legfelsőbb Bíróság egyetért az eljáró bíróságok által kifejtett állásponttal. A Ptk. 578/G. §-ban szabályozott rendelkezések az élettársak egymás közötti jogviszonyának, nem pedig az élettársak és harmadik személy jogviszonyának rendezésére vonatkoznak. Vagyis abban az esetben, ha az egyik élettárs kölcsönt vesz fel és azt az élettársak közösen használják fel, a harmadik személy irányában a kölcsönt felvevő élettárs tartozik kizárólag felelősséggel. A másik élettárssal szemben nem a kölcsönt nyújtó harmadik személy léphet fel, hanem az élettárs igényelheti az általa kifizetett tartozásnak a kölcsön felhasználásában való közreműködés arányában való megtérítését.

A felperes szempontjából tehát nincs jelentősége annak, hogy az alperes és J. É. élettársak voltak, illetve, hogy a kölcsönt közösen használták-e fel. A felperes szempontjából kizárólag annak van jogi jelentősége, hogy kivel kötött szóbeli kölcsönszerződést. Ez az álláspont következetes a bírói gyakorlatban, ez fogalmazódik meg az pl. az EBH.2001.531. számú határozatban is, amely szerint az élettárs - külön kötelezettségvállalás hiányában - nem tartozik helytállással a másik élettárs által kötött szerződésből fakadó kötelezettségekért. A határozat utal arra, hogy az élettársi

kapcsolatnak a Ptk.-ban történő szabályozása következtében az élettársak felelőssége nem lehet terheesebb a házassági kapcsolatban élőkre vonatkozó felelősségi szabályoknál. Még a házastárs sem felel a másik házastárs külön adósságáért teljes vagyonával és egyetemlegesen, hanem felelőssége csak a közös vagyon reá jutó része erejéig (Csjt. 30. § (2)-(3) bek.) áll fenn.

A jelen ügyben a felperes nem tudta azt bizonyítani, hogy a szóbeli kölcsönszerződést az alperessel is megkötötte. Az eljáró bíróságok nem kizárólag az ügyvéd által készített szerződéstervezetre alapították ezt az álláspontjukat, ahogy azt a felülvizsgálati kérelem tartalmazza, hanem az egyéb peradatok is ezt igazolták. A Legfelsőbb Bíróság is nagy jelentőséget tulajdonított J. É. gyámhatósági eljárásban tett, közokiratba foglalt azon nyilatkozatának, amely szerint az alperes a s.-i ingatlanban megszerzett tulajdoni hányadát maga fizette ki. Ezt tartalmazza az alperes és J. É. között létrejött opciós szerződés is. A felvett kölcsön után a kamatokat is J. É. egyedül fizette meg, amit a felperes által aláírt elismervények is igazolnak.

A felülvizsgálati kérelem alapvetően a jogerős ítéletben megállapított tényállást is vitatja. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Az adott esetben ez nem állapítható meg.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet nem találta jogszabálysértőnek, ezért azt a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 87. § (2) bekezdés alapján megállapította, hogy az alperes pártfogó ügyvédjének díját a felperes köteles viselni.

A felperes illetékeljegyzési jogban részesült, pervesztességére tekintettel az állam javára külön felhívásra köteles megfizetni a felülvizsgálati eljárásban le nem rótt illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2010. október 12.

*. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró, dr. Puskás Péter sk. bíró.*

A kiadmány hiteléül:

bírószági írnok